

Світові фінансові ринки в умовах глобалізації

Любохинець Л.С.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економічної теорії
Хмельницького національного університету

Лабунець О.О.

студентка факультету економіки та управління
Хмельницького національного університету

У статті висвітлено сутність глобалізації фінансових ринків, визначено основні моделі регулювання та специфічні особливості розвитку глобальних фінансових ринків. Охарактеризовано сучасні тенденції розвитку світових фінансових ринків, а також розкрито позитивний та негативний вплив глобалізації на фінансові ринки.

Ключові слова: фінансовий ринок, світовий фінансовий ринок, глобалізація, глобалізація фінансових ринків.

Любохинець Л.С., Лабунець А.А. МИРОВЫЕ ФИНАНСОВЫЕ РЫНКИ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

В статье освещена сущность глобализации финансовых рынков, определены основные модели регулирования и специфические особенности развития глобальных финансовых рынков. Охарактеризованы современные тенденции развития мировых финансовых рынков, а также раскрыто позитивное и негативное влияние глобализации на финансовые рынки.

Ключевые слова: финансовый рынок, мировой финансовый рынок, глобализация, глобализация финансовых рынков.

Liubokhynets L.S., Labunets O.O. THE WORLD FINANCIAL MARKETS IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION

In the article the essence of the financial markets globalization covers, the main regulatory models and specific features of the development of global financial markets identifies. The modern trends of the world financial markets development are described, as well as the positive and negative effects of globalization on financial markets disclosed.

Keywords: financial market, global financial market, globalization, globalization of financial markets.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Головною умовою функціонування світової економіки виступає глобальний фінансовий ринок, оскільки він забезпечує свободу пересування капіталів та фінансових активів у міжнародному масштабі. Глобалізація світових фінансових ринків забезпечує фінансово-економічну стабільність країни за рахунок результативного застосування реальних інвестиційних потоків, наслідком чого є взаємозв'язок країн, що призводить до трансформації функціонування фінансових ринків. Умови світогосподарської діяльності, докорінно змінилися завдяки спроможності фінансових потоків миттєво переміщатися у міжнародних електронних мережах. Усе це зумовлює актуальність проведення дослідження фінансових ринків в умовах глобалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження світових фінансових ринків в умовах глобалізації зробили такі вітчизняні вчені, як: О. Барановський, В. Будкін, А. Дроньова, А. Гальчин-

ський, В. Коваленко, Л. Кузнєцова, З. Луцишин, Ю. Макогон, Д. Мамотенко, В. Міщенко, Н. Стукало. Також цьому питанню присвячено наукові праці зарубіжних учених: С. Гофмана, Г. Марковіца, Я. Крегеля, Д. Тобіна та ін.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті – визначити суть глобалізації фінансових ринків, узагальнити особливості становлення та специфіку розвитку глобального фінансового ринку, а також охарактеризувати позитивні та негативні тенденції розвитку фінансових ринків в умовах глобалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтеграційні процеси між державами виступають об'єктивними ознаками сучасної світової економіки. Причому фінансова компонента міжнародної інтеграції визначає напрями економічного розвитку всіх країн світу, дає можливість поєднати національні фінансові ринки за допомогою використання новітніх технологій, іноземного капіталу для прискорення світового економічного розвитку. Глобалізація як економічна категорія є

процесом інтеграції національних економік та суспільств унаслідок збільшення вільних потоків ідей, людей, товарів, послуг та капіталу, виведення на новий рівень розвитку міжнародних продуктивних сил та виробничих відносин, факторів виробництва, які використовуються у світовому просторі, динамічних змін та впровадження новітніх технологій, корегування стратегії розвитку сучасних світогосподарських зв'язків, посилення взаємодії національних економік на базі сучасних інформаційних технологій. Сьогодні глобалізація формує нові жорсткі умови розвитку світової економіки, впливає на інтернаціоналізацію виробництва, транснаціоналізацію господарської діяльності, а також формує глобальні фінансові ринки. Саме фінансові ринки в умовах глобалізації є головною умовою функціонування світової економіки, оскільки даний процес забезпечує свободу руху капіталів та інших фінансових об'єктів у світовому масштабі. Глобалізація фінансових ринків – це природний економічний процес у світовій економіці, який сприяє перетворенню світового господарства в єдиний ринок товарів, послуг, економічних ресурсів, робочої сили та знань [1, с. 229].

Глобалізація й інтеграція – це дві частини розвитку одного світового фінансового ринку, на якому ефективно рухаються цінні активи, якими необхідно грамотно управляти, інвестуючи їх для отримання прибутку. Вкладення активів можуть бути внутрішніми (на внутрішньому ринку країни) і зовнішніми (на світовому фінансовому ринку), при цьому часто пріоритетом є саме зовнішнє інвестування, що виступає ознакою фінансової глобалізації. Фінансова глобалізація є трендом на протязі не менше 15–20 років, коли фінансові інститути вступили у фазу глобального переміщення капіталів. Так, за даними Міжнародного валютного фонду (МВФ) і Міжнародного банку реконструкції і розвитку (МБРР), за період із 1980 до 2014 р. зростання світових фінансових активів становить 15 разів [2].

Аналізуючи світову практику регулювання фінансових ринків в умовах глобалізації, виділяють такі моделі регулювання:

– пряме урядове контролювання: держава безпосередньо регулює процеси функціонування та розвитку фондового ринку (Ірландія, Нідерланди, Португалія);

– державне регулювання здійснюється фінансово-банківським установами: розвиток фондового ринку підконтрольний банківському сектору, оскільки комерційні банки є

головними учасниками ринку цінних паперів (Німеччина, Бельгія, Данія);

– спеціально створені заклади здійснюють управління: спеціальний орган, який має широке коло повноважень, об'єднує представників різних міністерств і відомств (США, Велика Британія, Франція, Італія, Іспанія).

Внаслідок глобалізації економіки посилюється суперечливість ролі новітнього світового ринку фінансів. З одного боку, глобалізація забезпечує підвищення ефективності світового господарства, економічного і соціального прогресу, а з іншого – зменшує зацікавленість широких верств населення у всьому світі, а також держав, які не входять до клубу розвинених країн.

Глобалізація світогосподарських процесів ставить перед країнами завдання регулювання світових валютно-фінансових потоків. Для цього пропонується, наприклад, розширити повноваження МВФ і Всесвітнього банку, надавши їм право надзвичайного «буферного» фінансування у великих обсягах, обов'язок вести постійне спостереження за потоками короткострокового капіталу і створити систему «раннього попередження», реформувати всю наявну світову валютно-фінансову архітектуру.

Ключова особливість фінансового ринку як одного із сегментів глобального ринку полягає у тому, що на ньому проводяться операції купівлі-продажу не стандартних видів товару та послуг, а фінансових послуг. Окрім того, об'єктом товарного обміну на цьому ринку виступають різноманітні фінансові активи (гроші, облігації, векселі, депозитарні розписки та інші цінні папери).

За рахунок фінансового глобалізму капітал набуває світових, широкомасштабних та універсальних рис і характеристик, незважаючи на це, грошово-фінансові системи держав залишаються національними, що призводить до суперечності між інтересами глобального фінансового капіталу і національними регуляторними обмеженнями його міждержавного руху. Кожна країна та кожна компанія на світовому ринку прагнуть показати себе максимально інвестиційно привабливими з метою залучення додаткових коштів для подальшого розвитку та зростання. Водночас свобода переміщення капітальних ресурсів в останні десятиліття стала основним чинником нестабільності світового фінансового ринку і спричиняє гострі кризові явища на ньому, пов'язані насамперед із наростанням спекулятивності капіталу та масштабів ненадійних і токсичних кредитів.

Глобальний фінансовий ринок виступає нешаблонним «барометром», який дає змогу визначити ринкове благополуччя, оскільки на даному ринку формується позичковий відсоток як загальний еталон ефективності інвестицій у будь-який сектор виробництва чи галузь економіки, а також курси валют та цінних паперів.

Фінансовий ринок постійного оновлюється, має досить динамічну структуру, як валютну (здійснюється поступове змінення валютної структури глобальних фінансових ринків через створення та поступове розширення валютних блоків навколо провідних країн світу), так і функціональну (відбувається зміна структури інструментів фінансів на зиск інструментів реального сектору – корпоративні цінні папери та їх похідні). Про оновлення фінансових інституцій свідчить створення Азіатського банку інфраструктурних інвестицій (АБІІ), Нового банку розвитку БРІКС (НБР БРІКС), Фонду Шовкового шляху (ФШП). Азіатський банк інфраструктурних інвестицій був заснований у грудні 2015 р. за ініціативою Китаю як інструмент, покликаний стимулювати інвестиції в транспортну, енергетичну, телекомунікаційну інфраструктуру країн Азії. Його статутний капітал становить 100 млрд. дол. США, який розділений на 1 млн. акцій номінальною вартістю 100 тис. дол. США. Найбільшими акціонерами Азіатського банку інфраструктурних інвестицій виступають Китай (26,06%), Індія (7,5%) і Росія (6%). За останні три роки сфера впливу організації перестала концентруватися в Азії, прийнявши глобальний характер. Кількість членів Азіатського банку інфраструктурних інвестицій у 2017 р. збільшилася з 57 до 84 країн, серед яких – країни Азії, Європи, Африки, Латинської Америки. Новий банк розвитку БРІКС – міжнародна фінансова організація, створена країнами – учасницями БРІКС (Росія, Індія, Китай, Бразилія і ПАР) для нарощування взаємних інвестицій і фінансування проектів у сферах розвитку інфраструктури та сталого розвитку [3].

Глобалізація фінансових ринків залежить від радикальних змін ролі фінансового сектора в розвитку світового господарства, який виступає складною системою, учасники якої мають змогу забезпечити самостійний обіг фінансових активів незалежно від обсягів обігу реальних товарів.

До загальносвітових тенденцій розвитку міжнародних фінансових ринків в умовах глобалізації належать:

1. Інтеграція міжнародних ринків капіталу, яка зумовлена ліквідацією низки перешкод

під час входу на вітчизняні ринки капіталу міжнародних кредиторів та позичальників, зниження трансакційних витрат, розвиток інформаційних систем.

Створення бізнесу з нуля має найбільший рівень інтеграції банківського та страхового капіталу. Успішність цього способу інтеграції на практиці підтверджується такими прикладами, як створення TSB у Великій Британії, Credit Agricole у Франції і Deutsche Bank у Німеччині, та пояснюється тим, що саме завдяки цьому способу вдається подолати різницю між банківською і страховою культурами різних країн.

Прикладами інтеграції банківського та страхового капіталів в Україні є фінансова холдингова група (фінансова група «ТАС»), материнсько-дочірня компанія («Укрсоцбанк» та СК «Укрсоцстрах» – у 2004 р. злиття з НАСК «Оранта»), форма перехресного володіння капіталом («Укрсоцбанк» та НАСК «Оранта», банк «Аваль» та СК «Еталон» і «Еталон плюс») [4]. У грудні 2016 р. фінансова група «ТАС» завершила угоду з купівлі Universal Bank і страхової компанії Aegon Life Ukraine. Протягом 2017 р. «ТАСкомбанк» придбав частину активів і пасивів неплатоспроможних «Діамантбанку» і банку «Новий» [5].

Пошук прибуткових напрямів інвестування капіталу транснаціональними фінансовими організаціями та споживчі потреби в інвестиційних ресурсах у великій кількості фінансування стали наслідком зростання темпів конкуренції на міжнародних фінансових ринках між кредиторами й позичальниками. Також відбувається конвергенція міжнародних фінансових ринків, іншими словами, зникає дистанція між різними секторами міжнародних фінансових ринків. Такий процес спричинений послабленням законодавчого розподілу інвестиційного і комерційного банківського бізнесу.

2. Злиття фінансових установ. Ця тенденція зумовлює появу міжнародних фінансових холдингів, який об'єднує пенсійні та взаємні фонди, страхові компанії, комерційні та інвестиційні банки.

Вітчизняний ринок злиття і поглинання у банківському секторі достатньо динамічний і характеризується угодами з різною ціною та часткою установ, що продаються і купуються. Низка банків упродовж 2005–2014 рр. неодноразово здійснювала угоди зі злиття і поглинання, перебуваючи в певному перманентному реорганізаційному процесі. Зокрема, це стосується таких банків та банківських груп,

як ПАТ «Дельта Банк», ПАТ «Укрсиббанк», ПАТ «Укрсоцбанк», ПАТ «Платіnum Банк», ПАТ «Сведбанк», ПАТ «Кредитпромбанк» [6]. За результатами звіту *Rising to the challenge: M&A in Ukraine* компанії Mergermarket у 2016 р. на ринку злиттів і поглинань спостерігалось зростання: кількість угод зросла з 26 до 35. Загальна сума публічних угод подвоїлася і становила 310 млн. євро, при цьому значна частина приросту даного показника припадає на суму продажу «Укрсоцбанку» банком UniCredit компанії ABN Holdings за 281 млн. євро [7]. У червні 2017 р. остаточно завершилася процедура продажу Українського банку реконструкції та розвитку китайській біржі Bohai Commodity. Вартість цієї угоди становила 82,83 млн. дол. США.

Здійснюється концентрація міжнародних фінансових ринків та їх інформатизація та комп'ютеризація. Значення інформатизації полягає у широкому використанні учасниками міжнародних фінансових ринків новітніх інформаційних систем, глобальних баз даних та інтегрованих систем управління операціями. Інші фактори глобалізації на пряму залежать від рівня розвитку інформаційних технологій.

3. Тенденція до збільшення спекулятивних операцій на фінансових ринках спричинена зростанням сектору торгівлі інструментами хеджування ризиків, а саме інструментами ринку вторинних фінансових інструментів (ф'ючерсів, опціонів, варрантів, свопів), які здебільшого не мають жодного інструменту для їх забезпечення, таким чином, використовуються виключно як інструмент спекуляції. У сучасних умовах практично всі фінансові операції на ринку спекулятивні за своєю природою. Одним із найбільш яскравих показників глобалізації ринків виступає щоденний розмір здійснюваних на них валютних операцій. За оцінками МВФ, у цілому він перевищує 1 трлн. дол. на день, а в окремі дні обсяг здійснених операцій доходить до 3 трлн.

Світова валютна система розвиває в людях, що здійснюють валютно-фінансові операції, те, що називається «спекулянтською психологією». У світі, де курси валют відхиляються у той або інший бік на кілька процентних пунктів щотижня, де валюти, що вважаються стійкими, можуть утрачати протягом декількох місяців 20–30% своєї вартості, цілком очевидно, що керуючий фондом, прагнучи компенсувати неминучі втрати, повинен удатися до спекулятивних операцій [8].

Основними спекулянтами, що діють на ринку, є, як не парадоксально, насампе-

ред інституціональні інвестори. Серед них можна виділити, по-перше, офіційні державні установи, по-друге, приватні фінансові й інші інститути. Так, відповідно до доповіді «групи 10», державні інвестори в Європі та Японії тримають близько 20% своїх активів у формі іноземних цінних паперів (для США цей показник становить тільки 7,5%). Однак головною рисою 80-х років минулого століття виявилось зростання міжнародної активності приватних фінансових інститутів: пенсійних фондів, страхових компаній, взаємних фондів, трастів [8].

4. Фінансові кризи, які спричинені некеріваністю та розбалансованістю світових потоків капіталів. Наслідком такої тенденції є зниження заробітної плати, звідси – зменшення доходів населення та спад виробництва у реальному секторі економіки. Як приклад можна навести фінансові кризи у скандинавських країнах (1992 р.), Туреччині (1994 р.), Мексиці, Аргентині та Венесуелі (1994 р.), Болгарії (1996 р.), Азії (1997 р.). У 1994–1995 рр. у Латинській Америці, а потім в 1997–1998 рр. в Азії відбулися валютні кризи, які були викликані борговими проблемами. У 1994 р. в Мексиці сталася валютна криза, пов'язана з високою зовнішньої державною заборгованістю. Коли учасники валютного ринку усвідомили непосильність для держави високого податкового тягаря, стало очевидно, що валютна криза неминуча [9].

5. Підписання 8 березня 2018 р. міністрами закордонних справ 11 держав Азії та Америки в столиці Чилі угоди про Транстихоокеанське торговельне партнерство (TPP, ТТП), з якого вийшли США. Документ, що отримав назву «Всеосяжна і прогресивна угода для транстихоокеанського партнерства», передбачає ліквідацію або зниження мита на промислові та сільськогосподарські товари. Торгові преференції стосуються всього блоку з 11 країн: Австралії, Брунею, В'єтнаму, Канади, Малайзії, Мексики, Нової Зеландії, Перу, Сінгапуру, Чилі та Японії. Разом ці країни становлять до 13,5% від світової економіки, у цілому в них проживають 480 млн. осіб. У рамках угоди планується ліквідація 98% тарифів на ринку, вартість якого становить близько 14 трлн. дол. США. Угода включає скасування всіх тарифів на морепродукти, вино, овече м'ясо, бавовну і промислові товари по всьому регіону.

6. За рішенням Міжнародного валютного фонду, прийнятого 30.11.2015, китайський юань став п'ятою офіційною резервною валютою поряд із долларом США, євро, японською

ієною і британським фунтом стерлінгів. Примітно, що юань за встановленою для нього «вагою» відразу ж зайняв у кошику резервних валют МВФ третє місце, випередивши ієну і фунт стерлінгів. Відповідні ваги для долара США, євро, китайського юаня, японської ієни і фунта стерлінгів становлять 41,73%, 30,93%, 10,92%, 8,33% і 8,09% відповідно. Ці ваги будуть використовуватися для визначення сум кожної з п'яти валют, включених у новий кошик оцінки вартості СДР, яка діє з 01.10 2016. Наступний перегляд намічено провести 30 вересня 2021 р.

Вищезазначені та інші тенденції розвитку фінансового сектору світової економіки дають можливість визначити позитивні та негативні наслідки впливу глобалізації світових фінансових ринків на світовий економічний розвиток [10].

Серед позитивних наслідків впливу глобалізації на світові фінансові ринки виділяють:

- збільшення кількості надходження в країни інвестиційного і кредитного капіталів на вигідних умовах та за низькими відсотковими ставками;
- реалізацію Світовим банком кредитної програми з реабілітації фінансового сектору;
- зниження трансакційних витрат та підвищенні ефективності конкуренції між суб'єктами фінансового ринку;
- підвищення рівня прибутковості фінансових ринків для їхніх агентів;
- стимулювання макроекономічного зростання;
- зростання обсягів ринкових операцій за рахунок максимізації торгів, іншими словами, економія на масштабі та зростання ринкової активності;
- прискорення міждержавного трансферу технологій, інновацій та ноу-хау;
- доступність фінансових продуктів для споживачів;
- ефективну співпрацю з міжнародними інститутами у сфері фінансового сектору (Міжнародною організацією комісій із цінних паперів (IOSCO), Організацією економічного співробітництва та розвитку (OECD), Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC), національними комісіями із цінних паперів).

Через глобалізацію фінансових ринків вітчизняні фінансові інститути одержують безперешкодний доступ на міжнародний ринок капіталу та дешевих фінансових ресурсів, через які кредитують вітчизняні домогосподарства та суб'єкти господарювання. Тобто формально завдяки глобалізації зростає абсо-

лютий та відносний (стосовно обсягу ВВП) рівні світової торгівлі товарами та послугами, посилюється переміщення капіталу та робочої сили. Результатом такого «зростання» є консервація рівнів виробництва високотехнологічної продукції країн, що не займають передових позицій за рівнем розвитку НТП. Така оптимізація означає «закріплення» за країнами глобальної периферії технологічно допоміжного статусу. Аналогічно це стосується й прозорості економічних кордонів національних держав з огляду на процеси інтернаціоналізації. До того ж подібна «прозорість» подекуди підриває державний суверенітет окремих країн, що не може говорити про стабільність зростання.

До негативних наслідків впливу глобалізації на міжнародні фінансові ринки належать:

- вплив фінансових ринків на політичні та економічні події в країнах світу, що впливає на загальну ситуацію на планеті;
- виникнення розбіжностей між глобальними та орієнтованими на внутрішній ринок учасниками;
- ризики нецільового використання фінансових інструментів, фінансових махінацій з боку глобальних учасників;
- зниження рейтинговим агентством Moody's рейтингу вітчизняних банків та фінансових компаній.

Висновки з цього дослідження. Отже, глобалізація світових фінансових ринків є важливою умовою розвитку світової економіки, результатом якої є зростання рівня фінансової взаємозалежності. Всупереч тому, що глобалізація неупереджено є невід'ємним планом ведення бізнесу на світових фінансових ринках та учасники ринків пов'язують його з процесом, який має високі вимоги до фахівців, більшу частку постійних витрат, велику кількість конкурентів та найвищу ступінь складності, питання привабливості фінансової глобалізації для більшості учасників ринку залишається неоднозначним. Ураховуючи основні тенденції розвитку глобалізації світових фінансових ринків, здійсниться інтегрування до світового фінансово-економічного простору, що забезпечить відповідний рівень конкурентоспроможності країни, збільшить обсяг міжнародного державного фінансування й офіційної допомоги у цілях розвитку, зміцнення міжнародного співробітництва у сфері оподаткування та боротьби з незаконними фінансовими потоками, забезпечення глобальної мережі фінансової безпеки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Мамотенко Д.Ю. Глобалізація міжнародних фінансових ринків. Гуманітарний вісник ЗДІА. 2009. Вип. 39. С. 229–237.
2. Глобализация, конкуренция, инвестирование: тенденции финансовых рынков. URL: <https://www.vedomosti.ru/salesdepartment/2017/12/21/globalizatsiya-konkurentsia-investirovanie-tendentsii-finansovih-rinkov> (дата звернення – 13.04.2018).
3. Сведенцов В.Л. Азиатский банк инфраструктурных инвестиций как фактор политики «мягкой силы» КНР в странах Азиатско-Тихоокеанского региона. Проблемы национальной стратегии. 2017. № 3 (42). С. 172–187
4. Кучеренко В. Форми інтеграції банківського та страхового капіталів. Вісник КНТЕУ. 2010. № 3. С. 57–66. URL: <http://visnik.knteu.kiev.ua/files/2010/03/7.pdf>. (дата звернення – 13.04.2018).
5. Злиття та поглинання в банківському секторі України. URL: <https://mergers.com.ua/ua/m-and-a-analysis/news/banking/472-vsbank-tascomabank-merger> (дата звернення – 14.04.2018).
6. Коваленко В.В. Фінансова глобалізація та її вплив на процеси злиття і поглинання банків України. URL: <http://global-national.in.ua/archive/9-2016/132.pdf> (дата звернення – 14.04.2018).
7. Rising to the challenge: M&A in Ukraine. URL: https://aequo.ua/content/news/files/aequo_ma_research_2017_1492069611_ua.pdf (дата звернення – 13.04.2018).
8. Андреева Г.І. Роль і місце спекулятивних операцій на ринках. URL: file:///D:/USERS/Downloads/Nzpuoa_2011_17_60.pdf (дата звернення – 10.04.2018).
9. Луцишин З.М. Асиметрія та парадокс фінансової глобалізації. Міжнародна економічна політика. 2008. № 1–2. С. 88–121.
10. Дронева А.Н. Вплив глобалізації на розвиток фінансових ринків. К.: Центр учбової літератури, 2013. 240 с.

REFERENCES:

1. Mamotenko D.Y. (2009) Globalizatsiya mizhnarodnuch finansovych rynkiv. [Globalization of international financial markets]. Gumanitarnyi visnyk ZDIA [Humanitarian Bulletin ZDIA], vol.39, pp. 229-237.
2. Globalizatsiya, konkurentsia, investirovanie: tendentsii finansovych rynkov [Globalization, competition, investment: trends in the financial markets]. Available at: <https://www.vedomosti.ru/salesdepartment/2017/12/21/globalizatsiya-konkurentsia-investirovanie-tendentsii-finansovih-rinkov> (accessed 02 April 2018).
3. Svedentsov V.L. (2017) Aziatskii bank infrastruktturnych investitsii kak factor politiki "myagkoi sily" KNR v stranach Aziatsko-Tikhookeanskogo regiona [Asian Bank of Infrastructure Investment as a Factor in China's Soft Power Policy in the Countries of the Asia-Pacific Region]. Problemy natsionalnoi strategii [Problems of national strategy], no. 3 (42), pp. 172-187.
4. Kucherenko V. (2010) Formy integratsii bankivskogo ta strachovogo kapitaliv [Forms of Integration of Banking and Insurance Coverage]. Visnyk KNTEU [KNTEU Bulletin], no.3, pp.57-66. Available at: <http://visnik.knteu.kiev.ua/files/2010/03/7.pdf>. (accessed 13 April 2018).
5. Zlyttya ta poglynannya v bankivskomy sektori Ukrainy [Mergers and acquisitions in the banking sector of Ukraine]. Available at: <https://mergers.com.ua/ua/m-and-a-analysis/news/banking/472-vsbank-tascomabank-merger> (accessed 14 April 2018).
6. Kovalenko V.V. Finansova globalizatsiya ta ii vplyv na protsesy zlyttya ta poglynannya bankiv Ukrainy [Financial globalization and its influence on the processes of mergers and acquisitions of Ukrainian banks]. Available at: <http://global-national.in.ua/archive/9-2016/132.pdf> (accessed 14 April 2018).
7. Rising to the challenge: M&A in Ukraine. Available at: https://aequo.ua/content/news/files/aequo_ma_research_2017_1492069611_ua.pdf (accessed 13 April 2018).
8. Andreeva G.I. Rol i mistse spekulatyvnykh operatsii na rynku [The role and place of speculative operations in the markets]. Available at: https://aequo.ua/content/news/files/aequo_ma_research_2017_1492069611_ua.pdf (accessed 13 April 2018).
9. Lutsyshyn Z.M. (2008) Asymetriya ta paradox finansovoi glonalizatsii [Asymmetry and paradox of financial globalization]. Mizhnarodna ekonomichna polityka [International economic policy]. no.1-2, pp.88-121.
10. Droneva A.N. (2013) Vplyv globalizatsii na rozvytok finansovych rynkiv [The Impact of Globalization on the Financial Markets Development]. Kyiv: Center for Educational Literature, p.240 (in Ukrainian)